

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ : Οικονομικών Υπηρεσιών
ΤΜΗΜΑ : Προμηθειών & Αποθηκών
ΤΑΧ. Δ/ΝΣΗ : Αριστομένους 8 - Τ.Κ. 123.51
ΤΗΛΕΦΩΝΟ : 213 20 19 339 - 322
Email: promhthies@agiavarvara.gr

ΠΡΟΣ

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ ΣΤΟΝ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟ

ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ ΣΕ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

1^ο ΕΡΩΤΗΜΑ Από τη μελέτη της Διακήρυξης και ειδικότερα του κριτηρίου αξιολόγησης τεχνικής προσφοράς Κ2 (παρ. 2.3.2 της Διακήρυξης), σύμφωνα με το οποίο αξιολογείται η χρονική διάρκεια εγκατάστασης των σταθμών φόρτισης και συνακόλουθα ο χρόνος έναρξης της περιόδου λειτουργίας, προκύπτει ότι το κριτήριο αυτό συνδέεται άμεσα με το προσφερόμενο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των Φάσεων εγκατάστασης και, όπως ρητώς προβλέπεται, πρέπει να περιλαμβάνει και τον χρόνο του ΔΕΔΔΗΕ, ο οποίος πρέπει τεκμηριώνεται με σχετική βεβαίωση από αυτόν. Η έκδοση της εν λόγω βεβαίωσης από τον ΔΕΔΔΗΕ προϋποθέτει την ολοκλήρωση εσωτερικών τεχνικών και διοικητικών διαδικασιών (υποβολή αιτήματος, τεχνική αξιολόγηση, εγκρίσεις), οι οποίες δεν τελούν υπό τον έλεγχο του οικονομικού φορέα και για τις οποίες δεν υφίσταται δεσμευτικό ή προβλέψιμο χρονοδιάγραμμα ανταπόκρισης. Εξάλλου, εξ όσων γνωρίζουμε, ο ΔΕΔΔΗΕ δεν χορηγεί τέτοιες βεβαιώσεις και κυρίως δεν υποχρεούται να εκδίδει τέτοιες βεβαιώσεις και δη εντός καθορισμένου χρονικού διαστήματος. Ωστόσο, επιμελώς ενεργώντας, έχουμε υποβάλει σχετικό αίτημα προς τον ΔΕΔΔΗΕ ήδη από τις 24/12/2025· πλην όμως αυτή δεν έχει ακόμη εκδοθεί ούτε έχουμε λάβει κάποια απάντηση σχετικά με τον αν αυτή θα εκδοθεί ή ως προς τον εκτιμώμενο χρόνο για την έκδοσή της. Λαμβανομένου υπόψη ότι η προθεσμία υποβολής των προσφορών ανέρχεται σε έναν (1) μήνα από τη δημοσίευση της Διακήρυξης (19.01.2026) και ότι το εν λόγω χρονικό διάστημα συνέπιπτε με περίοδο εορτών, δεν είναι εφικτό να προεξοφληθεί η έκδοση της σχετικής βεβαίωσης εντός της προθεσμίας υποβολής των προσφορών, ήτοι έως την καταληκτική ημερομηνία της 19.01.2026, ανεξαρτήτως της επιμέλειας που επιδείξαμε. Κατά συνέπεια, η απαίτηση προσκόμισης της βεβαίωσης ΔΕΔΔΗΕ κατά το στάδιο υποβολής της προσφοράς, ενώ αυτή αποτελεί στοιχείο του κριτηρίου αξιολόγησης των τεχνικών προσφορών, έχει ως αποτέλεσμα:

- να καθίσταται αντικειμενικά δυσχερές ή και αδύνατη η τεκμηρίωση του προσφερόμενου χρονοδιαγράμματος για λόγους ανεξάρτητους από τη βούληση των οικονομικών φορέων,

- να επηρεάζεται η συγκρισιμότητα και η αντικειμενικότητα της βαθμολόγησης του κριτηρίου K2,
- και να δημιουργείται κίνδυνος αδικαιολόγητου περιορισμού της συμμετοχής στον διαγωνισμό. Για τους ανωτέρω λόγους, όπως γνωρίζετε, ασκήσαμε την από 05.01.2025 προδικαστική προσφυγή μας, διότι αδυνατούμε και πάντως εμποδιζόμαστε ουσιωδώς να υποβάλουμε παραδεκτή προσφορά. Όπως επισημάναμε με την προσφυγή μας, θεωρούμε ότι ο όρος οδηγεί και σε άνιση μεταχείριση των ενδιαφερομένων, διότι θέτει σε πλεονεκτική θέση τη ΔΕΗ, θυγατρική της οποίας είναι ο ΔΕΔΔΗΕ, και η οποία προφανώς δύναται να «πιέσει» για να λάβει τη βεβαίωση αυτή. Ενόψει των ανωτέρω, ζητούμε την τροποποίηση του προσβαλλόμενου με την προσφυγή μας όρου της παρ. 2.3.2 της Διακήρυξης, ώστε να απαλειφθεί η πρόβλεψη του Κριτηρίου K2 περί του ότι «Το κριτήριο K1 πρέπει να περιλαμβάνει και το χρόνο του ΔΕΔΔΗΕ με βεβαίωση από αυτόν» (σελ. 54, τελευταίος στίχος της Διακήρυξης

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Νομικό Πλαίσιο

i. Το **άρθρο 53** του ν. **4412/2016**, ορίζει ότι:

«Περιεχόμενο εγγράφων της σύμβασης -Εξουσιοδοτική διάταξη

1. Οι όροι των εγγράφων της σύμβασης πρέπει να είναι σαφείς και πλήρεις ώστε να επιτρέπουν την υποβολή άρθρων και συγκρίσιμων μεταξύ τους προσφορών».

ii. Το **άρθρο 54** του ν. **4412/2016**, ορίζει ότι:

«Τεχνικές προδιαγραφές (άρθρο 42 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) - Εξουσιοδοτική διάταξη

1. Οι τεχνικές προδιαγραφές που ορίζονται στην περ. 1 του Παραρτήματος VII του Προσαρτήματος Α` παρατίθενται στα έγγραφα της σύμβασης και καθορίζουν τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά των έργων, των υπηρεσιών ή των αγαθών.

Τα χαρακτηριστικά αυτά μπορεί επίσης να αναφέρονται στη συγκεκριμένη διαδικασία ή μέθοδο παραγωγής ή παροχής των ζητούμενων έργων, αγαθών ή υπηρεσιών ή σε ειδική διαδικασία άλλου σταδίου του κύκλου ζωής τους, ακόμη και αν οι παράγοντες αυτοί δεν αποτελούν μέρος της υλικής τους υπόστασης, υπό την προϋπόθεση ότι συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης και είναι ανάλογα με την αξία και τους σκοπούς της.

Οι τεχνικές προδιαγραφές μπορούν επίσης να καθορίζουν αν απαιτείται μεταβίβαση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.

Για όλες τις συμβάσεις που προορίζονται για χρήση από φυσικά πρόσωπα είτε πρόκειται για το ευρύ κοινό είτε για το προσωπικό της αναθέτουσας αρχής, οι τεχνικές προδιαγραφές, καταρτίζονται με τρόπο ώστε να λαμβάνουν υπόψη κριτήρια προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρίες ή τον σχεδιασμό για όλους τους χρήστες.

Αν έχουν υιοθετηθεί υποχρεωτικές απαιτήσεις προσβασιμότητας δυνάμει νομοθετικής πράξης της Ένωσης, οι τεχνικές προδιαγραφές, όσον αφορά στα κριτήρια προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρίες ή τον σχεδιασμό για όλους τους χρήστες, καθορίζονται με παραπομπή στις εν λόγω απαιτήσεις.

2. Οι τεχνικές προδιαγραφές εξασφαλίζουν ισότιμη πρόσβαση των οικονομικών φορέων στη διαδικασία σύναψης σύμβασης και δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία αδικαιολόγητων εμποδίων στο άνοιγμα των δημόσιων συμβάσεων στον ανταγωνισμό».

iii. Το **άρθρο 86** του ν. **4412/2016**, ορίζει ότι:

«Κριτήρια ανάθεσης των συμβάσεων -Εξουσιοδοτικές διατάξεις

1. Με την επιφύλαξη των εθνικών διατάξεων νόμου ή διοικητικών πράξεων σχετικά με την τιμή ορισμένων αγαθών ή την αμοιβή ορισμένων υπηρεσιών, οι αναθέτουσες αρχές βασίζονται στην ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων στην πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά. [...]

8. Τα κριτήρια ανάθεσης θεωρούνται ότι συνδέονται με το αντικείμενο της δημόσιας σύμβασης, εφόσον συνδέονται με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που θα παρασχεθούν στο πλαίσιο της σύμβασης σε σχέση με οποιαδήποτε πτυχή της και σε οποιοδήποτε από τα στάδια του κύκλου ζωής της, περιλαμβανομένων και των παραγόντων που εμπλέκονται:

α) στη συγκεκριμένη διαδικασία παραγωγής, διάθεσης ή εμπορίας των εν λόγω έργων, αγαθών ή υπηρεσιών ή

β) στη συγκεκριμένη διαδικασία άλλου σταδίου του κύκλου ζωής της, έστω και αν οι εν λόγω παράγοντες δεν αποτελούν μέρος της υλικής υπόστασής της.

9. Τα κριτήρια ανάθεσης δεν έχουν ως αποτέλεσμα την παροχή απεριόριστης ελευθερίας επιλογής στην εν λόγω αναθέτουσα αρχή. Διασφαλίζουν τη δυνατότητα αποτελεσματικού ανταγωνισμού και συνοδεύονται από προδιαγραφές που επιτρέπουν την αποτελεσματική επαλήθευση των πληροφοριών που παρέχονται από τους προσφέροντες, προκειμένου να αξιολογείται ο βαθμός συμμόρφωσής τους προς τα κριτήρια ανάθεσης. Εάν υπάρχουν αμφιβολίες, οι αναθέτουσες αρχές επαληθεύουν αποτελεσματικά την ακρίβεια των πληροφοριών και αποδείξεων, τις οποίες παρέχουν οι προσφέροντες».

III. Σκεπτικό

Από τις διατάξεις του ν. 4412/2016, σε συνδυασμό με τις θεμελιώδεις αρχές της ίσης μεταχείρισης, της διαφάνειας και της αναλογικότητας που διέπουν τις διαδικασίες ανάθεσης κατά το ενωσιακό δίκαιο (Οδηγία 2014/24/ΕΕ), προκύπτει ότι οι όροι συμμετοχής και τα κριτήρια επιλογής/ανάθεσης, μολονότι καταρτίζονται κατ' ενάσκηση διακριτικής ευχέρειας της αναθέτουσας αρχής, πρέπει να είναι **συναφή με το αντικείμενο** της σύμβασης και **αναγκαία/πρόσφορα** για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού, χωρίς να οδηγούν σε **τεχνητό ή δυσανάλογο περιορισμό του ανταγωνισμού** ή σε αδικαιολόγητη ευμενή/δυσμενή μεταχείριση οικονομικών φορέων (πρβλ. πάγια νομολογία ΔΕΕ περί ίσης μεταχείρισης και διαφάνειας στις δημόσιες συμβάσεις). Η αναθέτουσα αρχή είναι κατ' αρχήν ελεύθερη να διαμορφώνει κατά την κρίση της τους όρους της προκήρυξης, καθορίζοντας τις τεχνικές προδιαγραφές και τις ανάγκες της από ποσοτική και ποιοτική άποψη, η δε θέσπιση με την προκήρυξη των προδιαγραφών του κρίνει πρόσφορες ή αναγκαίες για την καλύτερη εξυπηρέτηση των αναγκών της, δεν παραβιάζει τους κανόνες του ανταγωνισμού εκ μόνου του λόγου ότι συνεπάγεται αδυναμία συμμετοχής στον διαγωνισμό ή καθιστά ουσιαδώς δυσχερή τη συμμετοχή σε αυτόν των διαγωνιζομένων των οποίων η προσφορά δεν πληροί τις προδιαγραφές αυτές, δεδομένου ότι από τη φύση τους οι προδιαγραφές περιορίζουν τον

κύκλο των προσώπων που δύνανται να συμμετάσχουν στον διαγωνισμό. Με άλλα λόγια, η αναθέτουσα αρχή κατά την ανάθεση δημοσίων εν γένει συμβάσεων, συμπεριλαμβανομένων των συμβάσεων παραχωρήσεως, διαθέτει μεν ευχέρεια να διαμορφώνει τα επιμέρους κριτήρια και τις απαιτήσεις του Διαγωνισμού πρέπει όμως αυτά να είναι συναφή με το αντικείμενο της σύμβασής και να μην περιορίζουν υπέρμετρα ή τεχνητά την ελευθερία του ανταγωνισμού, ελέγχονται δε εν όψει των ανωτέρω από την άποψη της τηρήσεως της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως και απαγορεύσεως των διακρίσεων, καθώς και της αρχής της αναλογικότητας (βλ. Α. Γέροντας, Επιτομή Διοικητικού Δικονομικού Δικαίου, 3η έκδ., 2024, σελ. 259).

Εν προκειμένω, με την με αριθ. πρωτ. 18908/19.12.2025 Διακήρυξη διακηρύχθηκε από τον Δήμο Αγίας Βαρβάρας, Ανοιχτός Ηλεκτρονικός Διαγωνισμός για την επιλογή παραχωρησιούχου «ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΔΗΜΟΣΙΩΣ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΕΠΑΝΑΦΟΡΤΙΣΗΣ ΠΟΥ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΦΟΡΤΙΣΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΔΗΜΟΥ ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ», ο οποίος κατατείνει στη σύναψη σύμβασης παραχώρησης υπηρεσιών, η οποία συνίσταται στην εγκατάσταση, διαχείριση, λειτουργία και συντήρηση δημοσίως προσβάσιμων Σταθμών φόρτισης Ηλεκτροκίνητων επιβατικών Οχημάτων (Η/Ο) εντός των γεωγραφικών και διοικητικών ορίων του Δήμου και σε σημεία και χώρους που ανήκουν αποκλειστικά στην κυριότητα και κατά τρόπον αρμοδιότητα του Δήμου αυτού σύμφωνα με το εγκεκριμένο Σχέδιο Φόρτισης Ηλεκτρικών Οχημάτων (Σ.Φ.Η.Ο.) του Δήμου.

Ωστόσο, στην ως άνω Διακήρυξη ο Δήμος Αγίας Βαρβάρας εξειδίκευσε το κριτήριο ανάθεσης αναφορικά με την χρονική διάρκεια εγκατάστασης ως εξής: «Στο κριτήριο Κ2, αξιολογείται ο χρόνος εγκατάστασης των σταθμών φόρτισης και συνακόλουθα ο χρόνος έναρξης της περιόδου λειτουργίας, με μέγιστο χρόνο από την έναρξη ισχύος της Σύμβασης τους 12 μήνες για την 1η Φάση εγκατάστασης, τους 24 μήνες για τη 2η Φάση και τους 36 μήνες για την 3η Φάση εγκατάστασης (βλ. άρθρο 6 και 18 του σχεδίου Σύμβασης). Προσφέρεται υποχρεωτικά ο ίδιος χρόνος ολοκλήρωσης κάθε επιμέρους Φάσης εγκατάστασης (π.χ. αν η προσφορά προβλέπει ολοκλήρωση της 1ης Φάσης σε 9 μήνες από την έναρξη της σύμβασης θα πρέπει να προβλέπει 9 μήνες για την ολοκλήρωση και κάθε επόμενης Φάσης με αφετηρία την ολοκλήρωση της προηγούμενης Φάσης, οπότε η 1η Φάση θα πρέπει να ολοκληρωθεί σε 9 μήνες, η 2η Φάση σε 18 μήνες και η 3η Φάση σε 27 μήνες από την έναρξη της σύμβασης). Προσφορά που ορίζει τον μέγιστο χρόνο εγκατάστασης βαθμολογείται με 100 και η προσφορά που, συγκριτικά με τις υπόλοιπες υποβληθείσες προσφορές, ορίζει τον ελάχιστο χρόνο εγκατάστασης βαθμολογείται με 120, ενώ ενδιάμεσες προσφορές βαθμολογούνται με γραμμική παρεμβολή μεταξύ 100 και 120. **Το κριτήριο Κ2 πρέπει να περιλαμβάνει και το χρόνο του ΔΕΔΔΗΕ με βεβαίωση από αυτόν**».

Η ανωτέρω πρόβλεψη της παραγράφου 2.3.2 της Διακήρυξης, καθ' ο μέρος εισάγει την απαίτηση ο προσφερόμενος χρόνος εγκατάστασης να «περιλαμβάνει και το χρόνο του ΔΕΔΔΗΕ με βεβαίωση από αυτόν», **συνδέει τη βαθμολόγηση του κριτηρίου Κ2 με παράγοντα που δεν τελεί υπό τη σφαίρα επιρροής των οικονομικών φορέων, αλλά εξαρτάται από την ολοκλήρωση εσωτερικών τεχνικών και διοικητικών διαδικασιών τρίτου φορέα**. Ειδικότερα, η έκδοση της προβλεπόμενης βεβαίωσης εξαρτάται από την ολοκλήρωση

εσωτερικών τεχνικών και διοικητικών διαδικασιών του ΔΕΔΔΗΕ, οι οποίες περιλαμβάνουν, ενδεικτικώς, την υποβολή αιτήματος, την τεχνική αξιολόγηση, την έκδοση εγκρίσεων από τα αρμόδια όργανα του Διαχειριστή κλπ.

Οι ανωτέρω διαδικασίες δεν διέπονται από δεσμευτικές προθεσμίες που να καθιστούν εφικτό τον ακριβή ή αξιόπιστο χρονικό προσδιορισμό τους εκ μέρους των συμμετεχόντων στον διαγωνισμό, ούτε προβλέπεται εκ του νόμου υποχρέωση του ΔΕΔΔΗΕ να εκδίδει τη συγκεκριμένη βεβαίωση κατόπιν αιτήματος ιδιωτικού οικονομικού φορέα και εντός ορισμένου χρονικού διαστήματος. Κατά συνέπεια, η δυνατότητα τεκμηρίωσης του προσφερόμενου χρονοδιαγράμματος, όπως απαιτείται για την αξιολόγηση του κριτηρίου Κ2, εξαρτάται από αβέβαια και απρόβλεπτα δεδομένα, ανεξάρτητα από την επιμέλεια, την οργανωτική επάρκεια ή την τεχνική ικανότητα του διαγωνιζομένου οικονομικού φορέα.

Περαιτέρω, η σύνδεση της βαθμολόγησης της τεχνικής προσφοράς με την προσκόμιση της εν λόγω βεβαίωσης επηρεάζει τη συγκρισιμότητα των υποβαλλόμενων προσφορών, καθόσον η διαφοροποίηση στη βαθμολόγηση δεν ερείδεται αποκλειστικά σε στοιχεία που αποτυπώνουν την πραγματική επιχειρησιακή ικανότητα ή τον σχεδιασμό υλοποίησης των οικονομικών φορέων, αλλά σε εξωγενείς παράγοντες, οι οποίοι ενδέχεται να διαφοροποιούνται ανά περίπτωση χωρίς αντικειμενικά ελέγξιμα κριτήρια.

Βασική αρχή που διέπει την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων είναι **η αρχή της τυπικότητας της διαγωνιστικής διαδικασίας**. Η αρχή της τυπικότητας επιτάσσει την αυστηρή τήρηση των όρων της διακήρυξης, η οποία αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού και δεσμεύει τόσο την αναθέτουσα αρχή όσο και τους διαγωνιζόμενους. Μέσω της αρχής της τυπικότητας επιδιώκεται, **πρώτον, η διασφάλιση της αρχής της ίσης μεταχείρισης** των διαγωνιζομένων, η οποία επιτάσσει να έχουν όλοι οι προσφέροντες τις ίδιες ευκαιρίες κατά τη διατύπωση των προσφορών τους. **Δεύτερον, επιδιώκεται η τήρηση της αρχής της διαφάνειας**, ώστε να αποκλειστεί ο κίνδυνος ευνοιοκρατίας και αυθαιρεσίας εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής. **Τρίτον, επιτυγχάνονται συνθήκες υγιούς ανταγωνισμού**, καθώς οι όροι της διακήρυξης είναι γνωστοί εκ των προτέρων σε όλους και λειτουργούν ως ασφαλές και αντικειμενικό κριτήριο για την αμερόληπτη σύγκριση των προσφορών τους. Για την επίτευξη των εν λόγω σκοπών της αρχής της τυπικότητας, οι όροι της διακήρυξης του διαγωνισμού ανάγονται σε *ουσιώδους τύπου* της διαγωνιστικής διαδικασίας: Τυχόν παράβαση των όρων της διακήρυξης από την αναθέτουσα αρχή στοιχειοθετεί παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας και προκαλεί ακυρότητα της πράξης της. Και, αντιστοίχως, η παράλειψη τήρησης όρων της διακήρυξης από υποψήφιο θεμελιώνει υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να αποκλείσει την υποψηφιότητά του ή να απορρίψει την προσφορά του, εφόσον τούτο προκύπτει ρητώς από τη διακήρυξη.

Η εκπλήρωση της λειτουργίας της αρχής της τυπικότητας ως μέσου για την επίτευξη ίσης μεταχείρισης και διαφάνειας αυξάνει πάντως τις απαιτήσεις, στις οποίες πρέπει να ανταποκρίνεται η διατύπωση της διακήρυξης ως κανονιστικού πλαισίου κάθε διαγωνιστικής διαδικασίας. **Οι όροι της διακήρυξης πρέπει να είναι διατυπωμένοι με σαφήνεια και ακρίβεια**, ώστε να καθίσταται δυνατή τόσο η συμμόρφωση στους όρους για τους υποψηφίους, όσο και ο έλεγχος της τήρησής τους από την αναθέτουσα αρχή. Με τη διατύπωση των όρων στη διακήρυξη πρέπει, λοιπόν, να διασφαλίζεται αφενός ότι όλοι οι

προσφέροντες που επιδεικνύουν τη συνήθη επιμέλεια μπορούν να αντιληφθούν επακριβώς το περιεχόμενό τους και να τους ερμηνεύσουν με τον ίδιο τρόπο και αφετέρου ότι η αναθέτουσα αρχή είναι σε θέση να ελέγξει αποτελεσματικά, αν οι προσφορές ανταποκρίνονται στα κριτήρια της προς ανάθεση σύμβασης (ΔΕΕ, απόφ. της 2ας Ιουνίου 2016, υποθ. C-27/15 - Pizzo, σκ. 36).

Ενόψει των ανωτέρω και λαμβανομένων υπόψη τόσο των γενικών αρχών που διέπουν το δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων όσο και των ειδικότερων ρυθμίσεων του ν. 4412/2016, προκύπτει ότι η τροποποίηση του επίμαχου όρου της παραγράφου 2.3.2 της Διακήρυξης, κατά το μέρος που απαιτείται η προσκόμιση βεβαίωσης του ΔΕΔΔΗΕ για τον χρόνο υλοποίησης, είναι νομικώς επιτρεπτή, συμβατή με το κανονιστικό πλαίσιο της διαγωνιστικής διαδικασίας και δεν προσκρούει στις διατάξεις περί απαγόρευσης ουσιαστών τροποποιήσεων.

Η δυνατότητα τροποποίησης όρων της Διακήρυξης πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών θεμελιώνεται στις διατάξεις των άρθρων 53, 54 και 86 του ν. 4412/2016, οι οποίες ρυθμίζουν το προσυμβατικό στάδιο της διαδικασίας ανάθεσης και επιβάλλουν τη σαφήνεια και πληρότητα των όρων της Διακήρυξης, τη συγκρισιμότητα των προσφορών, καθώς και τη διασφάλιση αποτελεσματικού και αδιάβλητου ανταγωνισμού μεταξύ των οικονομικών φορέων.

Επισημαίνεται ότι το άρθρο 132 ν. 4412/2016 ρυθμίζει τροποποιήσεις *εκτελούμενων* συμβάσεων. Ωστόσο, τα κριτήρια “ουσιώδους τροποποίησης” της παρ. 4 μπορούν να ληφθούν υπόψη **κατ’ αναλογία** ως ερμηνευτικός δείκτης της έντασης μιας μεταβολής και της ανάγκης διασφάλισης ίσων ευκαιριών (ιδίως μέσω έγκαιρης δημοσιότητας και, εφόσον απαιτείται, παράτασης προθεσμιών). Συνακόλουθα και κατά την κρίση του υπογράφοντος, προκύπτει ότι ο νομοθέτης δεν αποκλείει, κατ’ αρχήν, την τροποποίηση όρων δημόσιας σύμβασης ή των εγγράφων που τη διέπουν, υπό την προϋπόθεση ότι η τροποποίηση αυτή δεν μεταβάλλει τη συνολική φύση της σύμβασης ούτε εισάγει ουσιώδη μεταβολή κατά την έννοια της παραγράφου 4 του ανωτέρω άρθρου. Αντιθέτως, επιτρέπει ρητώς τροποποιήσεις οι οποίες δεν επηρεάζουν το αντικείμενο, την οικονομική ισορροπία ή τον χαρακτήρα της σύμβασης και δεν οδηγούν σε στρέβλωση του ανταγωνισμού.

Υπό το πρίσμα αυτό, η απαλοιφή της ειδικής απαίτησης περί υποχρεωτικής προσκόμισης βεβαίωσης του ΔΕΔΔΗΕ δεν συνιστά ουσιώδη μεταβολή των όρων της διαγωνιστικής διαδικασίας, καθόσον δεν επεκτείνει το αντικείμενο της προς ανάθεση σύμβασης, δεν μεταβάλλει την οικονομική της ισορροπία, δεν συνεπάγεται αλλαγή αναδόχου και δεν εισάγει όρους οι οποίοι, εάν είχαν τεθεί εξ αρχής, θα αλλοίωναν τη συνολική φύση της διαδικασίας ή θα οδηγούσαν σε διαφορετική έκβασή της.

Αντιθέτως, πρόκειται για τροποποίηση που αποσκοπεί στην άρση όρου ο οποίος συνδέει τη βαθμολόγηση της τεχνικής προσφοράς με παράγοντα εξωγενή, μη ελέγξιμο και μη προβλέψιμο από τους οικονομικούς φορείς, και ως εκ τούτου ενισχύει τη διαφάνεια, την αντικειμενικότητα και τη συγκρισιμότητα των υποβαλλόμενων προσφορών.

Κατ’ ακολουθίαν των ανωτέρω, η τροποποίηση της Διακήρυξης και η απαλοιφή της πρόβλεψης περί υποχρεωτικής προσκόμισης βεβαίωσης του ΔΕΔΔΗΕ στο πλαίσιο του κριτηρίου Κ2 δύναται να λάβει χώρα νομίμως, χωρίς να απαιτείται νέα διαδικασία σύναψης

σύμβασης, στο μέτρο που λαμβάνει χώρα πριν από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών και με τήρηση των αρχών της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης. Η προτεινόμενη τροποποίηση δεν συνιστά αποδοχή της βασιμότητας ισχυρισμών συγκεκριμένου οικονομικού φορέα, αλλά άσκηση της κανονιστικής αρμοδιότητας της αναθέτουσας αρχής προς διασφάλιση της νομιμότητας της διαδικασίας και της προστασίας του υγιούς ανταγωνισμού.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω η αναθέτουσα αρχή αποδέχεται την τροποποίηση της Διακήρυξης και την απαλοιφή της πρόβλεψης περί υποχρεωτικής προσκόμισης βεβαίωσης του ΔΕΔΔΗΕ στο πλαίσιο του κριτηρίου K2

2^ο ΕΡΩΤΗΜΑ Επειδή, από την επισκόπηση των εγγράφων της διακήρυξης δεν προκύπτει το σύνολο των παραδοχών που θα πρέπει να λάβουν υπόψη τους οι Οικονομικοί φορείς κατά την σύνταξη της Οικονομικής τους Προσφοράς σύμφωνα με το Παράρτημα 3 (Υπόδειγμα Οικονομικής Προσφοράς). Περαιτέρω, η βαθμολόγηση, άρα και η κατάταξη των Οικονομικών προσφορών, περιορίζεται στο ακόλουθο 1 κριτήριο: - Κριτήριο K5: Η επιπρόσθετη χρέωση των χρηστών για την εγκατάσταση, λειτουργία και συντήρηση των Σταθμών φόρτισης. Σε συνέχεια των παραπάνω, παρακαλούμε επιβεβαιώστε ότι οι Οικονομικοί φορείς κατά την σύνταξη της Οικονομικής τους Προσφοράς σύμφωνα με το υπόδειγμα του Παραρτήματος 3 της διακήρυξης δύναται να λάβουν υπόψη ελεύθερα και κατά την κρίση τους στοιχεία ή/και αριθμητικά δεδομένα για το σύνολο των εκεί αναφερόμενων παραδοχών (βλέπε σημεία: I. Εκτίμηση εξόδων εγκατάστασης, λειτουργίας και συντήρησης, II. Εκτίμηση εσόδων λειτουργίας, III. Προσδιορισμός λοιπών παραδοχών, IV. Εκπόνηση χρηματοοικονομικής ανάλυσης) χωρίς τούτο να συνιστά λόγο απόρριψης της προσφοράς τους υπό την προϋπόθεση ότι οι σχετικοί δείκτες αξιολόγησης (ΚΠΑ & IRR) της χρηματοοικονομικής ανάλυσης θα είναι μεγαλύτεροι του μηδενός. Σελίδα 2 από 8 Άλλως, παρακαλούμε όπως διευκρινιστούν τα κάτωθι: - - Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Παράρτημα 3 (Υπόδειγμα Οικονομικής Προσφοράς) και προκειμένου για την εκτίμηση των εσόδων λειτουργίας οι Οικονομικοί φορείς θα πρέπει να λάβουν υπόψη τους τις ακόλουθες παραδοχές: i. ii. iii. iv. Αριθμός ηλεκτρικών οχημάτων, ανά τύπο οχήματος και ανά έτος σε βάθος 15ετίας Μέση κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας για την φόρτιση των ηλεκτρικών οχημάτων, ανά τύπο οχήματος (kWh/km) Μέση διανυθείσα απόσταση, ανά τύπο οχήματος (km/έτος) Συνολική κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας, ανά τύπο οχήματος και ανά έτος σε βάθος 15ετίας (kWh/έτος) Από την επισκόπηση των εγγράφων της διακήρυξης δεν προκύπτουν οι παραδοχές των υπό (i) και (iv) στοιχεία ανωτέρω. Επειδή, ο προσδιορισμός της συνολικής κατανάλωσης ενέργειας αποτελεί κρίσιμο στοιχείο αφενός για τον υπολογισμό των εσόδων λειτουργίας, αφετέρου για τον προσδιορισμό των εξόδων λειτουργίας και επειδή η συνολική κατανάλωση ενέργειας προκύπτει ως το γινόμενο των υπό (i),(ii) & (iii) στοιχείων ανωτέρω, παρακαλούμε όπως γνωστοποιηθούν οι παράμετροι υπό (i) έως (iv) ανωτέρω. Επιπλέον, λαμβάνοντας υπόψη ότι η συνολική χρονική διάρκεια της Σύμβασης ορίζεται σε ΔΕΚΑΠΕΝΤΕ (15) έτη, οι οικονομικοί φορείς χρειάζονται τις παραπάνω παραμέτρους σε βάθος 15ετίας. Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Παράρτημα 3 (Υπόδειγμα Οικονομικής Προσφοράς) και

προκειμένου για την εκτίμηση των εσόδων λειτουργίας οι Οικονομικοί φορείς θα πρέπει να λάβουν υπόψη τους τις ακόλουθες παραδοχές: (α) Ποσοστό δημόσιας φόρτισης και ιδιωτικής φόρτισης ανά τύπο οχήματος και ανά έτος σε βάθος 15ετίας και (β) Ποσοστό απλής φόρτισης και ταχείας φόρτισης, ανά τύπο οχήματος και ανά έτος σε βάθος 15ετίας. Από την επισκόπηση των εγγράφων της διακήρυξης δεν προκύπτουν τα υπό (α) και (β) στοιχεία/παραδοχές ως ανωτέρω. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω και επειδή: i. Το υπό (α) στοιχείο επιδρά στην συνολική κατανάλωση ενέργειας που θα προκύψει λόγω χρήσης των φορτιστών του παραχωρησιούχου. Επειδή, όπως εκτέθηκε και ανωτέρω, το ποσοστό δημόσιας και ιδιωτικής φόρτισης επιδρά στο τελικό όγκο των φορτίσεων (σε kWh) ο οποίος με την σειρά του επιδρά στα έσοδα και στο κόστος ρεύματος παρακαλούμε όπως διευκρινίσετε την ακόλουθη παραδοχή που οι οικονομικοί φορείς θα πρέπει να λάβουν υπόψη τους κατά την σύνταξη της προσφοράς τους: «Ποσοστό δημόσιας φόρτισης και ιδιωτικής φόρτισης ανά τύπο οχήματος και ανά έτος σε βάθος 15ετίας». Σελίδα 3 από 8 ii. Ομοίως, παρακαλούμε επιβεβαιώστε το ίδιο και για το στοιχείο υπό (β) «Ποσοστό απλής φόρτισης και ταχείας φόρτισης, ανά τύπο οχήματος και ανά έτος σε βάθος 15ετίας». iii. - Επιπλέον, λαμβάνοντας υπόψη ότι η συνολική χρονική διάρκεια της Σύμβασης ορίζεται σε ΔΕΚΑΠΕΝΤΕ (15) έτη, οι οικονομικοί φορείς χρειάζονται τις παραπάνω παραμέτρους σε βάθος 15ετίας. Η αναφορά σε «Πολιτική Τιμολόγηση» στο μέρος II. Εκτίμηση Εσόδων λειτουργίας του Παραρτήματος 3 (Υπόδειγμα Οικονομικής Προσφοράς), σελ.95 της διακήρυξης είναι ασαφής και πρέπει είτε να διευκρινιστεί ως προς το τι αφορά είτε να απαλειφθεί, αφού σύμφωνα με την γραμματική διατύπωση της, δεν προκύπτει ότι επιδρά με κάποιον τρόπο στον υπολογισμό των εσόδων λειτουργίας. - - - Στο παράρτημα 3 «Υπόδειγμα Οικονομικής Προσφοράς», μέρος III, Προσδιορισμός λοιπών παραδοχών, ορίζεται ότι ο υποψήφιος παραχωρησιούχος θα πρέπει να λάβει υπόψη του τα ακόλουθα: «Συντελεστής φορολογίας, ανά έτος σε βάθος 15ετίας». Επειδή ο συντελεστής φορολογίας επιδρά μόνο στα αποτελέσματα του παραχωρησιούχου και επειδή οι καθαρές ταμειακές ροές που χρησιμοποιούνται για την εξαγωγή των δεικτών αξιολόγησης της ελκυστικότητας του επενδυτικού σχεδίου (NPV & IRR) λαμβάνονται υπόψη προ της εφαρμογής του αντίστοιχου συντελεστή φορολογίας παρακαλούμε επιβεβαιώστε ότι, για σκοπούς ορθής σύγκρισης των προσφορών, οι υποψήφιοι παραχωρησιούχοι θα πρέπει να λάβουν υπόψη τους μηδενικό συντελεστή φορολογίας. Άλλως επιβεβαιώστε ότι ο συντελεστής φορολογίας ο οποίος εκ φύσεως εμπεριέχει υψηλό βαθμό επισφάλειας ως προς τον ακριβή προσδιορισμό του σε βάθος 15ετίας δεν επηρεάζει την εξαγωγή των δεικτών αξιολόγησης (Καθαρά παρούσα αξία/NPV & Εσωτερικό βαθμό απόδοσης/IRR) και ως εκ τούτου οι (πιθανόν) διαφορετικές τιμές που θα ληφθούν ,ως παραδοχές, από οικονομικούς φορείς δεν θα ληφθούν υπόψη κατά την αξιολόγηση. Στο παράρτημα 3 «Υπόδειγμα Οικονομικής Προσφοράς», μέρος III, Προσδιορισμός λοιπών παραδοχών, ορίζεται ότι ο υποψήφιος παραχωρησιούχος θα πρέπει να λάβει υπόψη του τα ακόλουθα: «Πληθωρισμός, ανά έτος σε βάθος 15ετίας». Από την επισκόπηση των εγγράφων της διακήρυξης προκύπτει ότι έχει ληφθεί ,ως παραδοχή, μηδενικός συντελεστής πληθωρισμού ανά έτος σε βάθος 15ετίας. Σε συνέχεια των παραπάνω παρακαλούμε επιβεβαιώστε ότι για σκοπούς ορθής σύγκρισης των προσφορών οι υποψήφιοι παραχωρησιούχοι θα πρέπει να λάβουν υπόψη τους μηδενικό συντελεστή πληθωρισμού για

την συνολική χρονική διάρκεια της Σύμβασης, ήτοι ΔΕΚΑΠΕΝΤΕ (15) έτη. Στο παράρτημα 3 «Υπόδειγμα Οικονομικής Προσφοράς», μέρος III, Προσδιορισμός λοιπών παραδοχών ορίζεται ότι ο υποψήφιος παραχωρησιούχος θα πρέπει να λάβει υπόψη του τα ακόλουθα: «Επιτόκιο προεξόφλησης παραχωρησιούχου». Από την επισκόπηση των εγγράφων της Σελίδα 4 από 8 διακήρυξης προκύπτει ότι ,ως επιτόκιο προεξόφλησης, έχει ληφθεί υπόψη η τιμή μηδέν. Επειδή οι Οικονομικές προσφορές θα πρέπει να κρίνονται επί τη βάση όμοιων μεγεθών που επηρεάζουν ουσιωδώς το αποτέλεσμα και επειδή το επιτόκιο προεξόφλησης επιδρά άμεσα στον υπολογισμό της Καθαράς Παρούσας Αξίας (ΚΠΑ) και στον εσωτερικό βαθμό απόδοσης (IRR) αλλά και ,για σκοπούς ορθής σύγκρισης των προσφορών, παρακαλούμε όπως διευκρινιστεί το επιτόκιο προεξόφλησης το οποίο οι υποψήφιοι οικονομικοί φορείς θα πρέπει να λάβουν υπόψη τους κατά την σύνταξη της προσφοράς τους. Άλλως, παρακαλούμε επιβεβαιώστε ότι ,για λόγους ορθής σύγκρισης των προσφορών, οι Οικονομικοί φορείς θα πρέπει να λάβουν υπόψη τους ,ως επιτόκιο προεξόφλησης, την τιμή μηδέν (0).

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Το Παράρτημα 3 έχει υποστηρικτικό χαρακτήρα και αποσκοπεί στη τεκμηρίωση της οικονομικής βιωσιμότητας της προσφοράς του υποψήφιου παραχωρησιούχου.

Η αξιολόγηση και κατάταξη των οικονομικών προσφορών πραγματοποιείται αποκλειστικά βάσει του κριτηρίου Κ5.

Οι Οικονομικοί φορείς δύναται να λαμβάνουν κατά τη κρίση τους, εύλογες και τεκμηριωμένες παραδοχές και αριθμητικά δεδομένα για τα σημεία:

- Εκτίμηση εσόδων
- Εκτίμηση εξόδων
- Προσδιορισμό λοιπών παραδοχών
- Χρηματοοικονομική ανάλυση
- Κατανάλωση ενέργειας

Η απαίτηση υποβολής στοιχείων είναι απολύτως εύλογη και σύννομη, διότι εξυπηρετεί διακριτούς και θεμιτούς σκοπούς της Αναθέτουσας Αρχής.

Α) Έλεγχο σοβαρότητας και αξιοπιστίας της προσφοράς.

Η Αναθέτουσα Αρχή δικαιούται να ζητεί στοιχεία που:

- ✓ Αποδεικνύουν ότι η προσφορά δεν είναι προσημαστική ή μη υλοποιήσιμη
- ✓ Επιβεβαιώνουν ότι ο Οικονομικός φορέας αντιλαμβάνεται το επιχειρησιακό αντικείμενο της παραχώρησης

Η απαίτηση αυτή δεν συνιστά πρόσθετο κριτήριο ανάθεσης αλλά στοιχείο ελέγχου πληρότητας και ωριμότητας της προσφοράς

Β) Προστασία του δημοσίου συμφέροντος κατά τη φάση εκτέλεσης

Τα στοιχεία του Παραρτήματος 3 επιτρέπουν:

- ✓ μελλοντικό έλεγχο συμμόρφωσης,
- ✓ έλεγχο καταχρηστικών πρακτικών,
- ✓ τεκμηρίωση σε περίπτωση:
- ✓ αιτημάτων αναθεώρησης, ισχυρισμών περί οικονομικής αδυναμίας, και πρόωρης λύσης σύμβασης.

Γ) Συμμόρφωση με το πρότυπο Υπουργείου

Το Παράρτημα 3:

- ✓ αποτελεί τυποποιημένο υπόδειγμα,
- ✓ ενσωματώνει βέλτιστες πρακτικές συμβάσεων παραχώρησης,
- ✓ αποσκοπεί στη δημιουργία ενιαίας βάσης δεδομένων για εποπτεία και ελέγχους.

Η αξιολόγηση και κατάταξη των οικονομικών προσφορών πραγματοποιείται αποκλειστικά βάσει του Κριτηρίου K5, ήτοι της επιπρόσθετης χρέωσης των χρηστών.

Οι λοιπές παράμετροι του Παραρτήματος 3:

- ✓ δεν συγκρίνονται μεταξύ των προσφορών,
- ✓ δεν επηρεάζουν τη βαθμολογία,
- ✓ δεν αποτελούν λόγο απόρριψης, εφόσον η προσφορά είναι πλήρης και σύμφωνη με τη Διακήρυξη.

Οι παράμετροι που αφορούν:

- ✓ αριθμό ηλεκτρικών οχημάτων,
- ✓ διανυθείσα απόσταση,
- ✓ ποσοστά δημόσιας/ιδιωτικής και απλής/ταχείας φόρτισης,
- ✓ κατανάλωση ενέργειας,

δεν προκαθορίζονται από τη Διακήρυξη και αποτελούν επιχειρηματικές παραδοχές των Οικονομικών Φορέων. Οι παραδοχές αυτές υποβάλλονται αποκλειστικά για σκοπούς πληρότητας και τεκμηρίωσης της προσφοράς και δεν αξιολογούνται συγκριτικά.

Η αναφορά σε «Πολιτική Τιμολόγησης» αφορά την περιγραφή της μεθοδολογίας διαμόρφωσης των τιμών φόρτισης και δεν αποτελεί αυτοτελές ποσοτικό ή ποιοτικό κριτήριο αξιολόγησης.

Οι παράμετροι φορολογίας, πληθωρισμού και προεξοφλητικού επιτοκίου:

- ✓ αφορούν αποκλειστικά τον επιχειρηματικό σχεδιασμό του παραχωρησιούχου,
- ✓ δεν αντανακλούν κόστος ή όφελος της Αναθέτουσας Αρχής.

Για λόγους ίσης μεταχείρισης και συγκρισιμότητας, οι δείκτες Καθαρής παρούσας αξίας και IRR θα υπολογιστούν προ φόρων με μηδενικό πληθωρισμό, μηδενικό συντελεστή φορολογίας και με προεξοφλητικό επιτόκιο 4% σύμφωνα με το άρθρο 19 (προεξόφληση ταμειακών ροών) του κανονισμού της ΕΕ αριθ.480/2014.

3^ο ΕΡΩΤΗΜΑ Λαμβάνοντας υπόψη ότι το πρότυπο EN/IEC 62196-3 αφορά φορτιστές DC ή φορτιστές DC που (επικουρικά) διαθέτουν δυνατότητα φόρτισης AC παρακαλούμε επιβεβαιώστε ότι η πλήρωση του εν λόγω προτύπου δεν απαιτείται για τους φορτιστές AC 22 kW, βλέπε: Πίνακας σελ. 86 του Προσαρτήματος 2 (ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ & ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ).

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Το πρότυπο EN IEC 62196-3 αφορά μόνο τους φορτιστές DC και όχι τους φορτιστές AC

4^ο ΕΡΩΤΗΜΑ Λαμβάνοντας υπόψη ότι το πρότυπο EN IEC 61851-23 αφορά αποκλειστικά φορτιστές DC παρακαλούμε επιβεβαιώστε ότι η πλήρωση του εν λόγω προτύπου δεν

απαιτείται/δεν αφορά τους φορτιστές AC 22 kW, βλέπε: Πίνακας σελ.180 του Προσάρτημα 2 (ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ & ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ).

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Το πρότυπο EN IEC 61851-23 αφορά μόνο τους φορτιστές DC και όχι τους φορτιστές AC

5^ο ΕΡΩΤΗΜΑ Λαμβάνοντας υπόψη ότι το πρότυπο EN IEC 61851-24 αφορά αποκλειστικά φορτιστές DC παρακαλούμε επιβεβαιώστε ότι η πλήρωση του εν λόγω προτύπου δεν απαιτείται/δεν αφορά τους φορτιστές AC 22 kW, βλέπε: Πίνακας σελ.180 του Προσάρτημα 2 (ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ & ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ).

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Το πρότυπο EN IEC 61851-24 αφορά μόνο τους φορτιστές DC και όχι τους φορτιστές AC.

6^ο ΕΡΩΤΗΜΑ Λαμβάνοντας υπόψη ότι το πρότυπο EN IEC 62196-3 αφορά αποκλειστικά φορτιστές DC παρακαλούμε επιβεβαιώστε ότι η πλήρωση του εν λόγω προτύπου δεν απαιτείται/δεν αφορά τους φορτιστές AC 22 kW, βλέπε: Πίνακας σελ.180 του Προσάρτημα 2 (ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ & ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ).

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Το πρότυπο EN IEC 62196-3 αφορά μόνο τους φορτιστές DC και όχι τους φορτιστές AC

7^ο ΕΡΩΤΗΜΑ Λαμβάνοντας υπόψη ότι το πρότυπο EN IEC 62196-2 αφορά αποκλειστικά φορτιστές AC παρακαλούμε επιβεβαιώστε ότι η πλήρωση του εν λόγω προτύπου δεν απαιτείται/δεν αφορά τους φορτιστές DC kW, βλέπε: Πίνακας σελ.180 του Προσάρτημα 2 (ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ & ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ).

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Το πρότυπο EN IEC 62196-2 αφορά μόνο τους φορτιστές AC και όχι τους φορτιστές DC

8^ο ΕΡΩΤΗΜΑ Σύμφωνα με την εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2022/713 της 4ης Μαΐου 2022 (για την τροποποίηση της εκτελεστικής απόφασης ΕΕ 2019/1956) αποσύρθηκε το πρότυπο EN 61851-22 (βλέπε ανακοίνωση της επιτροπής (2016/C249/03). Δεδομένου ότι το αναθεωρημένο πρότυπο EN IEC 61851-1, το οποίο προστέθηκε στο παράρτημα Ι της εκτελεστικής απόφασης (ΕΕ) 2019/1956, ενσωματώνει το κείμενο του προτύπου EN 61851-22 παρακαλούμε επιβεβαιώστε ότι αρκεί η προσκόμιση συμμόρφωσης κατά το πρότυπο EN IEC 61851-1 προκειμένου για την απόδειξη της Σελίδα 5 από 8 συμμόρφωσης και κατά το πρότυπο EN 61851-22 βλέπε: Πίνακας σελ.180 του Προσαρτήματος 2 (ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ & ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ).

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Το πρότυπο 61851-22 έχει αποσυρθεί. Οι τεχνικές απαιτήσεις ενσωματώθηκαν στο IEC 61851-1 (Ed. 3.0b/2017).

9^ο ΕΡΩΤΗΜΑ Κατ' εφαρμογή των οριζόμενων στο άρθρο 17 του Προσαρτήματος 2 του Σχεδίου Σύμβασης («Τεχνική Συγγραφή Υποχρεώσεων & Τεχνικές Προδιαγραφές»), προβλέπεται ότι το σύνολο (100%) της απαιτούμενης ηλεκτρικής ενέργειας θα πρέπει να προέρχεται από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) σε ποσοστό 100% της απαιτούμενης ενέργειας. Επειδή η πλήρωση της εν λόγω απαίτησης δύναται να πραγματοποιείται μόνο απολογιστικά και όχι κατά την υποβολή της προσφοράς (ήτοι μετά την χρήση ,άρα και, την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας από τους σταθμούς φόρτισης) παρακαλούμε επιβεβαιώστε ότι κατά την υποβολή της προσφοράς οι Οικονομικοί φορείς δύναται να αποδεικνύουν την πλήρωση της εν λόγω απαίτησης ως ακολούθως: • σε περίπτωση που ο ίδιος ο οικονομικός φορέας είναι εγγεγραμμένος στο μητρώο εγγυήσεων προέλευσης του ΔΑΕΠΠΕΠ ΑΕ (πρωην ΛΑΓΗΕ), δια της προσκόμισης κατάλληλου αποδεικτικού εγγραφής μερίδας στο μητρώο εγγυήσεων προέλευσης του ΔΑΕΠΠΕΠ ΑΕ (πρωην ΛΑΓΗΕ) αναλαμβάνοντας, παράλληλα, την δέσμευση, δια προσκόμισης σχετικής υπεύθυνης δήλωσης, όπως κατά την εκτέλεση της σύμβασης εξασφαλίζει για το σύνολο των καταναλώσεων των φορτιστών της σύμβασης κατάλληλες βεβαιώσεις εγγυήσεων προέλευσης από τον ΔΑΠΕΕΠ ΑΕ σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ΥΑ/Δ6/Φ1/οικ.8786/6-5-2010 (ΦΕΚ Β' 646/14-5-2010) όπως ισχύει • σε περίπτωση που ο οικονομικός φορέας δεν είναι ο ίδιος εγγεγραμμένος στο μητρώο εγγυήσεων προέλευσης του ΔΑΕΠΠΕΠ ΑΕ (πρωην ΛΑΓΗΕ), δια της προσκόμισης κατάλληλου συμφωνητικού του οικονομικού φορέα με έτερο φορέα, ο οποίος θα είναι εγγεγραμμένος στο μητρώο εγγυήσεων προέλευσης του ΔΑΕΠΠΕΠ ΑΕ (πρωην ΛΑΓΗΕ) συνοδευόμενο από το αποδεικτικό εγγραφής μερίδας στο μητρώο εγγυήσεων προέλευσης του ΔΑΕΠΠΕΠ ΑΕ του εν λόγω φορέα. Επίσης, ο οικονομικός φορέας θα προσκομίσει σχετική υπεύθυνη δήλωση αναλαμβάνοντας την δέσμευση όπως κατά την εκτέλεση της σύμβασης θα εξασφαλίζει για το σύνολο των καταναλώσεων των φορτιστών της σύμβασης κατάλληλες βεβαιώσεις εγγυήσεων προέλευσης από τον ΔΑΠΕΕΠ ΑΕ σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ΥΑ/Δ6/Φ1/οικ.8786/6-5-2010 (ΦΕΚ Β' 646/14-5-2010) όπως ισχύει.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Η αναθέτουσα αρχή συμφωνεί με τις προτάσεις

10^ο ΕΡΩΤΗΜΑ Σύμφωνα με την απόφαση ΣτΕολ.2325/2023, «...οι Οικονομικοί Φορείς μεριμνούν να διαθέτουν δικαιολογητικά, τα οποία να καλύπτουν και τον χρόνο υποβολής της προσφοράς προκειμένου να τα υποβάλλουν, εφόσον αναδειχθούν προσωρινοί ανάδοχοι...». Επειδή η πλήρωση των λόγων αποκλεισμού των άρθρων: α) 2.2.9.2B16iii: «...Για την παράγραφο 2.2.3.2 περίπτωση α', πλέον των ως άνω πιστοποιητικών, υπεύθυνη δήλωση ότι δεν έχει εκδοθεί δικαστική ή διοικητική απόφαση με τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ για την αθέτηση των υποχρεώσεών τους όσον αφορά στην καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης...», Σελίδα 6 από 8 β) 2.2.9.2B1δ: «...δ) Για τις λοιπές περιπτώσεις της παραγράφου 2.2.3.4, υπεύθυνη δήλωση του προσφέροντος οικονομικού φορέα ότι δεν συντρέχουν στο πρόσωπό του οι οριζόμενοι στην παράγραφο λόγοι αποκλεισμού....» και γ) 2.2.9.2B1στ: «...στ) για την παράγραφο 2.2.3.9. υπεύθυνη δήλωση του προσφέροντος οικονομικού φορέα περί μη επιβολής σε βάρος του της κύρωσης του οριζόντιου αποκλεισμού,

σύμφωνα τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας...», παρακαλούμε επιβεβαιώστε ότι οι υπεύθυνες δηλώσεις των άρθρων 2.2.9.2 Β1 - 2.2.9.2 Β11 της διακήρυξης δεν συμπεριλαμβάνονται στα δικαιολογητικά που οι Οικονομικοί φορείς υποχρεούνται να διαθέτουν τα οποία να καλύπτουν και τον χρόνο υποβολής της προσφοράς προκειμένου να τα υποβάλλουν, εφόσον αναδειχθούν προσωρινοί ανάδοχοι. Ήτοι, παρακαλούμε επιβεβαιώστε ότι η απόδειξη της μη συνδρομής των αναφερόμενων στο αρ.2.2.9.2 λόγων αποκλεισμού που εδράζεται (για την απόδειξη της μη συνδρομής) στην προσκόμιση ,ως αποδεικτικού μέσου, σχετικής υπεύθυνης δήλωσης, αποδεικνύεται εφόσον οι οικίες υπεύθυνες δηλώσεις φέρουν ψηφιακή υπογραφή με ημερομηνία μεταγενέστερη της κλήσης προς υποβολή δικαιολογητικών προσωρινού αναδόχου/αποδεικτικών μέσων.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Βάσει των προεκτεθέντων, από τον συνδυασμό των διατάξεων της οδηγίας 2014/24 και των συναφών διατάξεων των άρθρων 71, 73, 75, 79, 80, 102, 103 και 104 του ν. 4412/2016, όπως ισχύουν κατά τα ανωτέρω, συνάγεται ότι ο έλεγχος της συνδρομής ή μη λόγων αποκλεισμού και της πλήρωσης των προϋποθέσεων συμμετοχής των διαγωνιζομένων λαμβάνει χώρα σε τρία χρονικά στάδια της διαγωνιστικής διαδικασίας, ως ακολούθως: **(α)** κατά τον χρόνο υποβολής των προσφορών, ως προς όλους τους διαγωνιζόμενους οικονομικούς φορείς με τον έλεγχο των εγγράφων που έχουν υποβάλει [κατ' αρχήν, υπό την επιφύλαξη δηλαδή της δυνατότητας αναζήτησης των δικαιολογητικών], **(β)** κατά την ανακήρυξη του προσωρινού αναδόχου, μόνο ως προς τον προσφέροντα στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση [τον προσωρινό ανάδοχο] με τον έλεγχο των δικαιολογητικών που αποδεικνύουν την μη συνδρομή λόγων αποκλεισμού και την πλήρωση των κριτηρίων επιλογής, τόσο στο αρχικό στάδιο υποβολής της προσφοράς του όσο και κατά τον μεταγενέστερο χρόνο της ανακήρυξης αυτού σε προσωρινό ανάδοχο και **(γ)** κατά την κατακύρωση και τη σύναψη της σύμβασης μόνο ως προς τον οριστικό ανάδοχο.

Τα έγγραφα και πιστοποιητικά εν γένει, με βάση τα οποία πραγματοποιείται ο ως άνω έλεγχος, έχουν ως περίοδο αναφοράς τα ανωτέρω χρονικά σημεία, προκειμένου οι αναθέτουσες αρχές να διαθέτουν επικαιροποιημένη πληροφόρηση για την κατάσταση στην οποία βρίσκονται, αντιστοίχως, οι διαγωνιζόμενοι οικονομικοί φορείς, ο προσωρινός και ο οριστικός ανάδοχος, σε σχέση με τους λόγους αποκλεισμού και τις προϋποθέσεις συμμετοχής.

Συνακόλουθα, ως προς τους λόγους αποκλεισμού και τις προϋποθέσεις συμμετοχής στη διαγωνιστική διαδικασία, ο προσωρινός ανάδοχος, κατόπιν της πρόσκλησης που του απευθύνεται σύμφωνα με το άρθρο 103 του ν. 4412/2016, πρέπει να προσκομίσει τα προβλεπόμενα στο άρθρο 80 του ν. 4412/2016 αποδεικτικά μέσα, από τα οποία να αποδεικνύεται ότι πληροί τις απαιτούμενες προϋποθέσεις τόσο κατά το χρονικό σημείο υποβολής της προσφοράς όσο και κατά τον χρόνο ανάδειξης αυτού σε προσωρινό ανάδοχο.

Η Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας με την υπ' αριθμόν 2325/2025 απόφαση του έκρινε ότι για τη συμμετοχή στο διαγωνισμό για την ανάθεση δημόσιας

σύμβασης απαιτείται να μην συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού και να πληρούνται τα κριτήρια επιλογής κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς, κατά τον χρόνο ανακήρυξης του προσωρινού αναδόχου και κατά τον χρόνο κατακύρωσης στον οριστικό ανάδοχο. Στο στάδιο υποβολής των προσφορών οι διαγωνιζόμενοι, αντί να προσκομίσουν όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, υποβάλλουν τα απαιτούμενα έγγραφα, βάσει του οποίου γίνεται ο έλεγχος από τις αναθέτουσες αρχές. Ο προσωρινός ανάδοχος προσκομίζει τόσο τα δικαιολογητικά που ανάγονται στον χρόνο συμμετοχής του στον διαγωνισμό όσο και τα “ενημερωμένα δικαιολογητικά” που ανάγονται στο μεταγενέστερο αυτό στάδιο.

Με την ανωτέρω απόφαση, η Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας έκρινε ότι οι οικονομικοί φορείς οφείλουν να πληρούν τις προϋποθέσεις συμμετοχής και να μην εμπίπτουν σε λόγους αποκλεισμού όχι μόνον κατά το στάδιο της κατακύρωσης, αλλά και ήδη κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς τους, διευκρινίζοντας, ωστόσο, ότι η προσκόμιση των σχετικών δικαιολογητικών στο στάδιο του προσωρινού αναδόχου αποσκοπεί στην εκ των υστέρων απόδειξη της συνδρομής των προϋποθέσεων αυτών και κατά τον προγενέστερο κρίσιμο χρόνο. Ειδικότερα, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η μεταγενέστερη υποβολή των αποδεικτικών μέσων δεν συνιστά θεραπεία πραγματικής έλλειψης προϋπόθεσης συμμετοχής, αλλά έλεγχο της αλήθειας των δηλωθέντων εκ μέρους του οικονομικού φορέα κατά το στάδιο υποβολής της προσφοράς¹.

Οι υπεύθυνες δηλώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 2.2.9.2 Β1βiii, Β1δ και Β1στ της Διακήρυξης αποτελούν αποδεικτικά μέσα δηλωτικού χαρακτήρα, με τα οποία ο οικονομικός φορέας βεβαιώνει ότι κατά τον κρίσιμο χρόνο δεν είχε εκδοθεί σε βάρος του τελεσίδικη και δεσμευτική δικαστική ή διοικητική απόφαση για αθέτηση φορολογικών ή ασφαλιστικών υποχρεώσεων, ότι δεν συνέτρεχαν λοιποί λόγοι αποκλεισμού και ότι δεν του είχε επιβληθεί κύρωση οριζόντιου αποκλεισμού. Οι δηλώσεις αυτές δεν δημιουργούν ούτε μεταβάλλουν την έννομη κατάσταση του οικονομικού φορέα, αλλά αποτυπώνουν και βεβαιώνουν πραγματικά γεγονότα που είτε συνέτρεχαν είτε όχι κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς.

Κατά συνέπεια, η κρίσιμη παράμετρος για τη νομιμότητα της συμμετοχής δεν είναι ο χρόνος σύνταξης ή ψηφιακής υπογραφής των εν λόγω υπεύθυνων δηλώσεων, αλλά το αν η δηλούμενη πραγματική κατάσταση ίσχυε πράγματι κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς. Η Διακήρυξη, σε συμφωνία με το σύστημα του ν. 4412/2016, προβλέπει ότι τα δικαιολογητικά του άρθρου 2.2.9.2 προσκομίζονται κατά το στάδιο του προσωρινού

¹ “12. Επειδή, ενόψει των ανωτέρω, σε σχέση με το πρώτο προς επίλυση από το Συμβούλιο της Επικρατείας ζήτημα [βλ. σκ. 8], η κρίση του Δικαστηρίου είναι η εξής: Η διάταξη του άρθρου 104 παρ. 1 του ν. 4412/2016, όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με τον ν. 4782/2021, ερμηνευόμενη σε συνδυασμό με τις λοιπές διατάξεις του ν. 4412/2016 [όπως ισχύουν], έχει την έννοια ότι ο προσωρινός ανάδοχος, όταν καλείται σύμφωνα με το άρθρο 103 του ίδιου νόμου να υποβάλει προς έλεγχο στον αναθέτοντα φορέα τα αναφερόμενα στο άρθρο 80 δικαιολογητικά - από τα οποία πρέπει να αποδεικνύεται αφενός η μη συνδρομή λόγων αποκλεισμού και αφετέρου η συνδρομή των κριτηρίων επιλογής που προβλέπονται στη διακήρυξη, υποχρεούται να προσκομίζει τα δικαιολογητικά που αποδεικνύουν την πλήρωση των προϋποθέσεων της διακήρυξης σε δύο, σωρευτικώς, χρονικά σημεία, ήτοι τόσο κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς του όσο και κατά τον μεταγενέστερο χρόνο που προηγείται της οριστικής κατακύρωσης”.

αναδόχου και δεν περιέχει ρητή απαίτηση οι υπεύθυνες δηλώσεις να έχουν συνταχθεί ή υπογραφεί πριν από την υποβολή της προσφοράς. Υπό το πρίσμα αυτό, η μεταγενέστερη ψηφιακή υπογραφή των δηλώσεων, κατόπιν πρόσκλησης για υποβολή δικαιολογητικών προσωρινού αναδόχου, είναι συμβατή τόσο με το κανονιστικό πλαίσιο της Διακήρυξης όσο και με τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, εφόσον οι δηλώσεις αυτές αποδεικνύουν ότι οι λόγοι αποκλεισμού δεν συνέτρεχαν κατά τον κρίσιμο χρόνο υποβολής της προσφοράς.

Ενόψει των ανωτέρω, η απόφαση ΣτΕ Ολομ. 2325/2023 δεν επιβάλλει την ύπαρξη των υπεύθυνων δηλώσεων του άρθρου 2.2.9.2 ως εγγράφων κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς, αλλά την ουσιαστική μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού κατά τον χρόνο αυτό, η οποία δύναται νομίμως να αποδεικνύεται εκ των υστέρων, στο στάδιο του προσωρινού αναδόχου, με την προσκόμιση υπεύθυνων δηλώσεων φερόμενων με μεταγενέστερη ημερομηνία ψηφιακής υπογραφής.

Σκεπτικό

Οι υπεύθυνες δηλώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 2.2.9.2 Β1βiii, Β1δ και Β1στ της Διακήρυξης αποτελούν αποδεικτικά μέσα δηλωτικού χαρακτήρα, με τα οποία ο οικονομικός φορέας βεβαιώνει ότι κατά τον κρίσιμο χρόνο δεν είχε εκδοθεί σε βάρος του π.χ. τελεσίδικη και δικαστική ή διοικητική απόφαση για αθέτηση φορολογικών ή ασφαλιστικών υποχρεώσεων, ότι δεν συνέτρεχαν λοιποί λόγοι αποκλεισμού ή ότι δεν του είχε επιβληθεί οποιαδήποτε κύρωση αποκλεισμού.

Οι δηλώσεις αυτές δεν δημιουργούν ούτε μεταβάλλουν την έννομη κατάσταση του οικονομικού φορέα, αλλά αποτυπώνουν και βεβαιώνουν πραγματικά γεγονότα που είτε συνέτρεχαν είτε όχι κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς.

Κατά συνέπεια, το κρίσιμο για τη νομιμότητα της συμμετοχής οικονομικού φορέα στη διαγωνιστική διαδικασία δεν είναι ο χρόνος σύνταξης ή η ημερομηνία ψηφιακής υπογραφής των σχετικών υπεύθυνων δηλώσεων, αλλά το εάν η δηλούμενη πραγματική και νομική κατάσταση ίσχυε πράγματι κατά τον κρίσιμο χρόνο υποβολής της προσφοράς. Η εθνική νομοθεσία περί δημοσίων συμβάσεων δεν προβλέπει υποχρέωση οι υπεύθυνες δηλώσεις που αποτελούν αποδεικτικά μέσα περί της μη συνδρομής λόγων αποκλεισμού να έχουν συνταχθεί ή υπογραφεί πριν από την υποβολή της προσφοράς.

Υπό το πρίσμα αυτό, η σύνταξη και ψηφιακή υπογραφή των εν λόγω υπεύθυνων δηλώσεων σε μεταγενέστερο χρόνο, κατόπιν πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής για την υποβολή των δικαιολογητικών του προσωρινού αναδόχου, παρίσταται σύμφωνη τόσο με το κανονιστικό πλαίσιο της Διακήρυξης όσο και με τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, εφόσον από το περιεχόμενό τους προκύπτει ότι οι λόγοι αποκλεισμού δεν συνέτρεχαν κατά τον κρίσιμο χρόνο υποβολής της προσφοράς.

Ενόψει των ανωτέρω, η απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας 2325/2023 δεν καθιερώνει υποχρέωση ύπαρξης των υπεύθυνων δηλώσεων του άρθρου 2.2.9.2 της Διακήρυξης ως εγγράφων κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς, αλλά επιβάλλει την ουσιαστική πλήρωση και μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού κατά τον χρόνο αυτό, η οποία δύναται νομίμως να αποδεικνύεται εκ των υστέρων, στο στάδιο ελέγχου

των δικαιολογητικών του προσωρινού αναδόχου, με την προσκόμιση υπεύθυνων δηλώσεων φερόμενων με μεταγενέστερη ημερομηνία ψηφιακής υπογραφής.

Από τη συνδυαστική ερμηνεία των διατάξεων του ν. 4412/2016, των όρων της Διακήρυξης και της νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας, και ιδίως της απόφασης της Ολομέλειας ΣτΕ υπ' αριθ. 2325/2023, συνάγεται ότι η υποχρέωση των οικονομικών φορέων στο πλαίσιο της διαγωνιστικής διαδικασίας εστιάζει στην **ουσιαστική μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού** κατά τον κρίσιμο χρόνο υποβολής της προσφοράς και όχι στη χρονική στιγμή σύνταξης ή ψηφιακής υπογραφής των αποδεικτικών μέσων με τα οποία η μη συνδρομή αυτή αποδεικνύεται.

Ειδικότερα, δεν απαιτείται η ύπαρξη των υπεύθυνων δηλώσεων του άρθρου 2.2.9.2 της Διακήρυξης ως αυτοτελών εγγράφων κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς, αλλά επιβάλλεται όπως οι δηλούμενες πραγματικές και νομικές καταστάσεις, ήτοι η μη ύπαρξη τελεσίδικων και δεσμευτικών δικαστικών ή διοικητικών αποφάσεων και η μη συνδρομή λοιπών λόγων αποκλεισμού, υφίστανται πράγματι κατά τον χρόνο αυτό.

Κατά συνέπεια, οι υπεύθυνες δηλώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 2.2.9.2 Β1–Β11 της Διακήρυξης, ως αποδεικτικά μέσα δηλωτικού χαρακτήρα, δύναται νομίμως να συντάσσονται και να υπογράφονται ψηφιακά σε μεταγενέστερο χρόνο, κατόπιν της πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής για την υποβολή των δικαιολογητικών του προσωρινού αναδόχου, υπό την προϋπόθεση ότι από το περιεχόμενό τους προκύπτει ότι οι λόγοι αποκλεισμού **δεν συνέτρεχαν κατά τον κρίσιμο χρόνο υποβολής της προσφοράς**.

Εν κατακλείδι, η εθνική νομοθεσία και η νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας δεν καθιερώνουν υποχρέωση σύνταξης ή ψηφιακής υπογραφής των σχετικών υπεύθυνων δηλώσεων κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς, αλλά επιβάλλουν τη **μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού κατά τον χρόνο αυτό**, η οποία δύναται νομίμως να αποδεικνύεται εκ των υστέρων, στο στάδιο ελέγχου των δικαιολογητικών του προσωρινού αναδόχου.

11^ο ΕΡΩΤΗΜΑ Παρακαλούμε επιβεβαιώστε ότι η συμμόρφωση κατά ISO 27001 θα πρέπει να συντρέχει τόσο στο πρόσωπο του Οικονομικού φορέα που υποβάλλει προσφορά όσο και στο πρόσωπο του παρόχου λογισμικού διαχείρισης πλατφόρμας φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Σύμφωνα με το δίκαιο δημοσίων συμβάσεων (ν. 4412/2016 – κατ' αναλογία και στις παραχωρήσεις): Είναι **απολύτως νόμιμο** ο οικονομικός φορέας να:

- ✓ στηρίζεται σε τρίτο φορέα για τεχνικές ικανότητες,
- ✓ ιδίως για εξειδικευμένες υπηρεσίες IT / data management.

Η πιστοποίηση του τρίτου:

- αρκεί για το συγκεκριμένο υποσύστημα που παρέχει,
- εφόσον η ευθύνη ρυθμίζεται συμβατικά.

Το ISO 27001 αφορά *σύστημα*, όχι νομική ιδιότητα. Η πιστοποίηση:

- ✓ αφορά **Σύστημα Διαχείρισης Ασφάλειας Πληροφοριών (ISMS)**,
- ✓ όχι γενικά τον φορέα ως νομικό πρόσωπο.

Αν:

- ✓ ο Παραχωρησιούχος **δεν διαχειρίζεται ο ίδιος** τα δεδομένα,
- ✓ αλλά τα επεξεργάζεται μέσω πιστοποιημένης πλατφόρμας, τότε

δεν υφίσταται νομική αναγκαιότητα διπλής πιστοποίησης

Τα πρότυπα που ζητούνται από τον Οικονομικό φορέα αναφέρονται στη παράγραφο 2.2.7 της διακήρυξης “ Οι οικονομικοί φορείς για την παρούσα διαδικασία σύναψης σύμβασης οφείλουν να διαθέτουν σύστημα διασφάλισης της ποιότητας και περιβαλλοντικής διαχείρισης σε πεδίο εφαρμογής συναφές με το αντικείμενο της σύμβασης, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα, ISO 9001 ή ισοδύναμο και ISO 14001 ή ισοδύναμο”

Η αναθέτουσα αρχή θα ελέγξει αν:

- ✓ η πλατφόρμα διαθέτει έγκυρη πιστοποίηση,
- ✓ το πεδίο εφαρμογής της πιστοποίησης καλύπτει φιλοξενία, επεξεργασία, ασφάλεια δεδομένων φόρτισης / χρηστών.

Και αν:

- ✓ υπάρχει σύμβαση Παραχωρησιούχου–πλατφόρμας που μεταφέρει υποχρεώσεις ασφάλειας και προβλέπει ελέγχους και ευθύνη.

Συνεπώς ο οικονομικός φορέας δεν χρειάζεται να έχει πιστοποίηση κατά ISO 27001 εφόσον αυτή συντρέχει στο Νομικό πρόσωπο της συνεργαζόμενης πλατφόρμας διαχείρισης δεδομένων.

12^ο ΕΡΩΤΗΜΑ Σε συνέχεια της διακήρυξης (σελ. 9 και 191), όπου προκύπτει η απαίτηση για την προμήθεια ενός (1) τεμαχίου DC φορτιστή ισχύος 25 kW / 1Θ, καθώς και του Φύλλου Συμμόρφωσης (άρθρο 6: Τεχνικά Χαρακτηριστικά), στο οποίο αναφέρεται ότι «τα χαρακτηριστικά εισόδου και εξόδου (ένταση και τάση) καλύπτουν τις απαιτήσεις φόρτισης σε σταθμούς με εγκατεστημένη ισχύ μέχρι 25 kW», παρακαλούμε όπως επιβεβαιώσετε ότι γίνονται αποδεκτοί DC φορτιστές μεγαλύτερης ονομαστικής ισχύος, υπό την προϋπόθεση ότι μπορούν να παραμετροποιηθούν και να λειτουργήσουν με μέγιστη αποδιδόμενη ισχύ 25 kW, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της διακήρυξης.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Η αναθέτουσα αρχή θεωρεί αποδεκτή την εγκατάσταση DC φορτιστή μεγαλύτερης ονομαστικής ισχύος, στη θέση του φορτιστή DC 25 Kw, υπό την προϋπόθεση ότι μπορούν να παραμετροποιηθούν και να λειτουργήσουν με μέγιστη αποδιδόμενη ισχύ 25 Kw, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της διακήρυξης.

13^ο ΕΡΩΤΗΜΑ Αναφορικά με το άρθρο 12 'Σύστημα αναγνώρισης χρήστη' του Φύλλου Συμμόρφωσης και ειδικότερα την προδιαγραφή 'Δυνατότητα ad-hoc payment σύμφωνα με τον κανονισμό AFIR – 13 Ιουλίου 2023. Περιγραφή του τρόπου πληρωμής', παρακαλούμε όπως επιβεβαιώσετε ότι επί της ουσίας αναφέρεστε στον κανονισμό AFIR της 13ης Σεπτεμβρίου 2023.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Ο κανονισμός είναι ο AFIR 2023/1804 της 13^{ης} Σεπτεμβρίου του 2023, που τροποποιήθηκε μερικώς με τον ΚΑΤ' ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΗ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ (ΕΕ) 2025/656 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ της 2ας Απριλίου 2025.

14ο ΕΡΩΤΗΜΑ Κατά την υποβολή προσφοράς στο Σύστημα Δημιουργίας Προσφοράς για διαγωνισμό, στην καρτέλα "Οικονομική Προσφορά", παρακαλώ επιβεβαιώστε ότι: - Στο πεδίο «Υπηρεσίες εγκατάστασης ηλεκτρολογικού εξοπλισμού», οι οικονομικοί φορείς πρέπει να δηλώσουν στο πεδίο 'Τιμή προσφοράς' την τιμή της προσφοράς επιπρόσθετης χρέωσης χρηστών αποτυπωμένη σε ευρώ/Mwh ενώ στο πεδίο 'Ημερομηνία υπόσχεσης' να συμπληρώσουν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών, ήτοι 19/01/2026.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Στο πεδίο «Ημερομηνία υπόσχεσης» οι οικονομικοί φορείς οφείλουν να συμπληρώσουν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών, ήτοι την 19/01/2026 ή νεότερη εφόσον δοθεί παράταση. Στη καρτέλα "Οικονομική προσφορά" στο πεδίο "Τιμή προσφοράς" οι οικονομικοί φορείς θα δηλώσουν την επιπρόσθετη χρέωση χρηστών αποτυπωμένη σε Ευρώ.Mwh

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ